

รายงานการประชุมปิดการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน
การบริหารจัดการน้ำ และการป้องกันบรรเทาภัยจากน้ำ

วันอังคารที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมธารทิพย์ ๐๑ ชั้น ๔ อาคาร ๙๙ ปี ม.ล.ชูชาติ กำภู กรมชลประทาน สามเสน

*****

กรมชลประทาน

			ประธานการประชุม
๑. นายประพิศ	จันทร์มา	รชส.	
๒. นายธีระพล	ตั้งสมบูรณ์	ผส.บอ. แทน รชบ. ✓	
๓. นายเกื้อศักดิ์	ทาทอง	ผชช.ผค.๑	
๔. นายศุภณัฐ	ปรียชาติ	ผชช.ผค.๒	
๕. นายชุมลาภ	เตชะเสน	ผชช.ผค.๔	
๖. นายนิเวศ	วงศ์บุญมีเดช	ผชช.จช.๑	
๗. นายสมชาย	พฤทธิพรกิจ	ผชช.จช.๔	
๘. นายเดช	เล็กวิชัย	ผส.ชป.๑๖	
๙. นายเสริมชัย	เชียวศิริถาวร	ผส.พญ.	
๑๐. นายอาทร	สุทธิกาญจน์	ผวค.๔ บก. แทน ผส.บก.	
๑๑. นายวีรวัฒน์	อังศุภาณิชย์	ผส.จต.	
๑๒. นายชีวิน	อินทรานุกูล	ผสค.มต. แทน ผส.มต.	
๑๓. นายสุพิศ	พิทักษ์ธรรม	ผส.คก	
๑๔. นายธนา	สุวิพัฒน์	ผส.วพ.	
๑๕. นางอัจฉรา	ชุมวงศ์	ผชช.อบ.๓ แทน ผส.อส.	
๑๖. นายทัตเทพ	เยาวพัฒน์	ผชช.ปฐ. แทน ผส.สธ.	
๑๗. นายชูชาติ	รักจิตร	ผอ.พก.	
๑๘. นางสุนทรี	ใหญ่สว่าง	ผอ.งบ.	
๑๙. นายไพฑูรย์	ไชยภูมิสกุล	ผอ.พด.	
๒๐. นายวิทยา	แก้วมี	ผอ.ผง.	
๒๑. นายนิพนธ์	สนั่นเรืองศักดิ์	ผสพ.สช. แทน ผอ.สช.	
๒๒. นางสาวสิริมา	อนันคมন্ত্রী	นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ แทน ผอ.กตน.	
๒๓. นายพีรสิทธิ์	อนันต์วณิชย์ชา	ผวค.ปพ. แทน ผอ.ปพ.	
๒๔. นางนันทพร	เกิดสกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ แทน ผอ.กพร.	
๒๕. นายเกียรติพงษ์	เพชรศรี	ลกน.	
๒๖. นายขวลิต	ธรรมรัตน์ศิริ	ผชช.สร.	
๒๗. นายนฤชา	แสงทอง	ผชช.วร.	
๒๘. นายสมหมาย	บุญกาญจน์	ผยช.คก.	
๒๙. นายสาโรช	หนูแก้ว	ผบท.คก.	
๓๐. นายกิตติพร	ฉวีสุข	ผชช.จต.	

๓๑. นายฉกาจ	โชตินอก	ผง.จด.	
๓๒. นางสุพิญดา	วัฒนาการ	สพ.บอ.	
๓๓. นายปรัชญา	ปักซี	ผตป.พญ.	
๓๔. นายเศกสิทธิ์	โพธิ์ชัย	ผชช.พก.	
๓๕. นายนิติพัฒน์	บุญช่วยเรืองชัย	ผวศ.พก.	
๓๖. นายวรพงศ์	ย้งวนิชเศรษฐ์	ผตป.พก.	
๓๗. นางรดา	รุจิณรงค์	ผชช.ทส	
๓๘. นายเกรียงไกร	ภูมิสิงหราช	ผชช.สส.	
๓๙. นายพรชัย	ทองดีมีสุข	ผยศ.สช.	
๔๐. นางพยุศรี	มโนรณ	ผอป.ลก.	
๔๑. นางสาววารภรณ์	ทัตพงษ์ศรีธร	ผตป.ผง.	
๔๒. นางสถิตทิพย์	วีระวงษ์	ตป.๒ ผง.	
๔๓. นางกัลยาณี	ประสมศรี	วน.๓ ผง.	
๔๔. นายประวิณ	จำภา	วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ	สอ.ส.
๔๕. นายเฉลิมชาติ	วัตวิงษ์	นิติกรชำนาญการ	สบค.
๔๖. นายพัชรินทร์	พิมพ์สิงห์	วิศวกรชลประทานชำนาญการ	สบอ.
๔๗. นางทิพย์สุวรรณ	ห้วงสุวรรณ	เจ้าพนักงานพัสดุชำนาญงาน	สคก.
๔๘. นางสาววรรณัน	โนราช	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	สบอ.
๔๙. นายปณณวิชญ์	เฟื่องทอง	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	กผง.
๕๐. นางจิราพร	บุรณัติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กผง.
๕๑. นางสาวกิตติยาภรณ์	บารมีธรรมกร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กผง.
๕๒. นางสาวปรารณา	ตุ๋ดำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กผง.
๕๓. นางสาวสุชาวลี	ขุนทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กผง.
๕๔. นางสาวปิยวดี	ศรีฝ่อง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กผง.
๕๕. นางสาวศศมณฑ์	สาแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กผง.
๕๖. นางสาวอนัญญา	ปัญญา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กผง.
๕๗. นายพรชชนม์	กุดั่น	นักวิชาการคอมพิวเตอร์	กผง.
๕๘. นางกรณัฏฐา	แก้วสุวรรณ	เจ้าพนักงานธุรการ	กผง.
๕๙. นางสาวปริศนา	ศรีวะอุไร	เจ้าพนักงานธุรการ	กผง.
๖๐. นางสาวกานต์นภัส	เถื่อนหมื่นไวย	เจ้าพนักงานธุรการ	กผง.
๖๑. นางสาวขวัญใจ	ใจแคล้ว	เจ้าพนักงานธุรการ	กผง.
๖๒. นางสาวสุรรัตน์	ชมใจเพชร	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	กผง.
๖๓. นางสาววันทนี	สีบขำเพชร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	กผง.

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๑. นางพจนีย์	มโนดำรงธรรม	รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
๒. นางสาวมธุลี	โยคี	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ
๓. นายอนุชิต	สกุลบุญมา	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ

๔. นายทวีศักดิ์	หมื่นเจริญจิต	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ
๕. นายเสกสรร	หยงสตาร์	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ
๖. นางจุฑาทิพย์	วารปรีดี	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ
๗. นายอภิสิทธิ์	จันทร์ภักดี	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ
๘. นายธีรวัฒน์	น้ำคำ	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ
๙. นายกรณ์	คลองผจญกิจ	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธาน : แจ้งให้ที่ประชุมทราบ ท่าน อช. ตติการกิจ และมอบหมายให้ รธส. เป็นประธานการประชุม และกล่าวต้อนรับนางพจนีย์ มโนดำรงธรรม รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน พร้อมคณะที่เข้าตรวจสอบการดำเนินงาน การพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน การบริหารจัดการน้ำ การป้องกันบรรเทาภัยจากน้ำ โดยตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ ซึ่งได้จัดการประชุมเปิดการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ กรมชลประทานได้เชิญหน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเข้าร่วมการประชุม รวมทั้งมีการประชุมผ่านระบบออนไลน์ ๒ ช่องทาง คือ ๑) การประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) และ ๒) การรับฟังการประชุมทาง Video Streaming ที่ URL <http://ridchannel.rid.go.th>

สำหรับการเข้าตรวจสอบดังกล่าว เจ้าหน้าที่ สตง. ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ ๑) เข้าพบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสัมภาษณ์ผลการดำเนินงานในเชิงลึก ๒) ขอข้อมูล/เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และ ๓) การลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาค สัมภาษณ์เกษตรกร กลุ่มผู้ใช้น้ำ สังเกตการณ์โครงการชลประทาน ระบบโทรมาตร และพื้นที่ที่ดำเนินการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรวม จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ในพื้นที่สำนักงานชลประทานที่ ๙ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง

ครั้งที่ ๒ ในพื้นที่สำนักงานชลประทานที่ ๑๒ จังหวัดชัยนาท และจังหวัดสุพรรณบุรี

ครั้งที่ ๓ โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่

บัดนี้ การตรวจสอบได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ขอขอบคุณสำนัก/กองที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบ และขออน้อมรับคำชี้แนะ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่างๆ โดยจะนำมาปรับปรุงประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมชลประทานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับการประชุมในวันนี้ได้จัดการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) เพื่อให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคได้รับทราบผลการตรวจสอบด้วย

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ : การตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน การบริหารจัดการน้ำ และการป้องกันบรรเทาภัยจากน้ำ (นำเสนอโดย กองแผนงาน กรมชลประทาน)

ผอ.ผง : นำเสนอข้อมูลการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน การบริหารจัดการน้ำ และการป้องกันบรรเทาภัยจากน้ำ ดังต่อไปนี้

๑. การประชุมร่วมกัน ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ การประชุมรับทราบแนวทางการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทานการบริหารจัดการน้ำ และการป้องกันบรรเทาภัยจากน้ำของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

ครั้งที่ ๒ การประชุมเปิดการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานการบริหารจัดการน้ำและการป้องกันบรรเทาภัยจากน้ำของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

๒. การเข้าพบหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมสัมภาษณ์ผลการดำเนินงาน จำนวน ๙ สำนัก/กอง ดังนี้ สบอ. สจต. สบก. สพญ. กพก. กตน. กปพ. กสช. และ กผง. โดยขอเอกสาร/ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

๑) อำนาจหน้าที่ของสำนัก/กอง

๒) อัตรากำลังกรมชลประทาน

๓) หลักเกณฑ์ในการคำนวณปริมาณน้ำจัดสรรสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนบริหารจัดการน้ำ

๔) แผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒

๕) แผน - ผล การดำเนินงานและการเบิกจ่ายกองทุนจัดรูปที่ดิน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒

๖) ข้อมูลรายงานการศึกษาวางโครงการ (Pre - Feasibility Study : PR) ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒

๗) แผน - ผล งบประมาณ และ งบกลาง กปร. งานพระราชดำริ ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๒

๘) ข้อมูล Shape File พื้นที่ชลประทาน และที่ตั้งโครงการชลประทาน

๙) ข้อมูลจำนวนองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานทุกประเภทที่ขึ้นทะเบียนหรือขึ้นบัญชีในเขต สขป.๑ - ๑๗

สำหรับโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และโครงการชลประทานขนาดกลาง

๑๐) แผน/ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมชลประทาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒

๑๑) รายการตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ จำนวนพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น (ไร่)

๑๒) สรุปรายการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

๑๓) รายงานความก้าวหน้ารายการงานที่มีแผนเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒

ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

๑๔) รายงานวิเคราะห์ความสำเร็จการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กรมชลประทาน ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๑๕) โครงการจ้างแรงงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๑๖) ข้อมูลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานชลประทาน และแบบสรุปข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานตามมาตรา ๕ ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

๓. การลงปฏิบัติงานภาคสนาม จำนวน ๓ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ พื้นที่สำนักงานชลประทานที่ ๙ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ ๒ - ๔ ธันวาคม ๒๕๖๒ ลงพื้นที่ดูงาน/สังเกตการณ์

- อ่างเก็บน้ำบางพระ

- อ่างเก็บน้ำหนองกลางดง

- สังเกตการณ์ระบบโทรมาตร การติดตามสถานการณ์น้ำและ การเฝ้าระวังภัยจากน้ำในพื้นที่ของศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- สังเกตการณ์พื้นที่ที่ดำเนินการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกร อำเภอเกาะจันทร์

จังหวัดจันทบุรี

ครั้งที่ ๒ พื้นที่สำนักงานชลประทานที่ ๑๒ จังหวัดชัยนาท และจังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ ลงพื้นที่ดูงาน/สังเกตการณ์

- ศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ สำนักงานชลประทานที่ ๑๒
- ระบบส่งน้ำในพื้นที่ชลประทาน
- ปริมาณน้ำอ่างเก็บน้ำกระเสียว
- แปลงจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม
- แปลงเกษตรกรที่มีการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำภาคเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในจังหวัดชัยนาท
- แปลงสาธิตการดำเนินการที่เกี่ยวกับการใช้น้ำภาคเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ครั้งที่ ๓ โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๓๐ กรกฎาคม - ๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ลงพื้นที่ดูงาน/สังเกตการณ์

- พื้นที่ก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำช่วงแม่จัด-แม่กวง สัญญาที่ ๑ , ๒
- พื้นที่ก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำแม่จัด-แม่แดง และอาคารประกอบ (ระยะที่ ๔)
- พื้นที่ก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำแม่แดง - แม่จัด สัญญาที่ ๑ , ๒

ทั้งนี้ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- ๑) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมชลประทานในส่วนภูมิภาค
- ๒) กลุ่มผู้ใช้น้ำ/เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา : รายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน การบริหารจัดการน้ำ และการบรรเทาภัยจากน้ำ (นำเสนอโดย สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน)

นางพจนีย์ โมโนดำรงธรรม รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน : กล่าวขอบคุณกรมชลประทานที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบในยุคโควิด ๑๙ ซึ่งมีข้อจำกัดในการทำงานไม่เหมือนทุกปีที่ผ่านมา การสังเกตการณ์และการลงพื้นที่ภาคสนามน้อยกว่าทุกครั้ง ข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลทุติยภูมิที่จากกรมชลประทาน แต่ความมุ่งหวัง และเจตนาผมไม่ได้แตกต่างกันที่จะทำให้เรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการในด้านต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ของกรมชลประทานไปสู่ผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นอีกมิติหนึ่งของการตรวจสอบงานภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในด้านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเรื่องของแผนแม่บท การบริหารจัดการน้ำของประเทศ ซึ่งมุ่งเน้นความมั่นคงทางน้ำ การป้องกันและการควบคุมคุณภาพน้ำ สำหรับข้อมูลที่น่ามาใช้ในการประชุมครั้งนี้ เป็นเพียงร่างรายงานเท่านั้น และขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นหากมีประเด็นใดที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือมีประเด็นที่จะขอแลกเปลี่ยน ทาง สตง. จะปรับข้อมูลตามที่ประชุม และข้อเท็จจริง โดยหลังจากการประชุมครั้งนี้จะทำหนังสือเป็นทางการถึงท่าน อธช. และจะให้ตรวจสอบร่างรายงานและแสดงความคิดเห็นอีกครั้ง ภายใน ๑๕ วันทำการ

นายอนุชิต สกลบุญมา นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ : นำเสนอผลการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน การบริหารจัดการน้ำ และการบรรเทาภัยจากน้ำ รายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ในตรวจสอบ เพื่อให้ทราบผลการดำเนินการของกรมชลประทานในการพัฒนาแหล่งน้ำ การเพิ่มพื้นที่ชลประทาน การบรรเทาภัยจากน้ำ มีผลสัมฤทธิ์ สภาพปัญหา/อุปสรรค ข้อจำกัดต่างๆ รวมทั้ง แนวทางปรับปรุงแก้ไขในอนาคต โดยประเด็นข้อตรวจพบมีทั้งหมด ๓ ข้อตรวจพบ ดังนี้

ข้อตรวจพบที่ ๑ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิตยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์

ข้อตรวจพบที่ ๒ การป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร

ข้อตรวจพบที่ ๓ การควบคุมคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานและรักษาระบบนิเวศ ยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ทั้งนี้ ข้อตรวจพบที่ ๑ - ๓ ทำให้เกิดผลกระทบ และมีสาเหตุดังต่อไปนี้

ข้อตรวจพบที่ ๑ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิตยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ มีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางบางแห่งต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุด จากการสอบถามข้อมูลปริมาณน้ำต้นทุนช่วงต้นฤดูฝน (วันที่ ๑ พฤษภาคม) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๓ พบว่า อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางบางแห่งมีปริมาณน้ำต้นทุนต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุด นอกจากนี้ พบว่ามีอ่างเก็บน้ำบางแห่งที่มีปริมาณน้ำต้นทุนต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุดหลายปีติดต่อกันซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับจากกรมชลประทาน ทำให้เกิดผลกระทบ ดังต่อไปนี้ ๑) กรมชลประทานไม่สามารถจัดสรรน้ำให้เกษตรกรในช่วงเตรียมแปลงเพาะปลูก ทำให้เกษตรกรขาดรายได้และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกร และ ๒) การจัดสรรน้ำจนทำให้ปริมาณน้ำในอ่างต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุดหรือระดับเก็บกักต่ำสุดอาจมีผลกระทบกับความมั่นคงของตัวอ่างเก็บน้ำเกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้ ๑) การบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทานไม่เป็นไปตามแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืช ๒) เกษตรกรทำการเพาะปลูกข้าวในลักษณะเดิม ซึ่งใช้น้ำปริมาณมากในการเพาะปลูก อีกทั้ง เกษตรกรทำการเพาะปลูกข้าวนาปรังไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนการบริหารจัดการน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง (ปลูกมากกว่าแผน) และ ๓) ปริมาณน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำ (Inflow) บางแห่งมีแนวโน้มลดลง

๑.๒ การพัฒนาแหล่งน้ำและการเพิ่มพื้นที่ชลประทานบางส่วนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ พบว่า การพัฒนาแหล่งน้ำและการเพิ่มพื้นที่ชลประทานบางส่วนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ทำให้เกิดผลกระทบ ดังต่อไปนี้ ๑) ปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ ยังไม่ได้รับการบรรเทาแก้ไข ๒) ไม่สามารถจัดสรรน้ำให้แก่เกษตรกรได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมตามที่คาดหวัง ส่งผลให้รายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างที่ต้องการจะได้รับ และ ๓) การก่อสร้างที่ใช้เวลานานทำให้ประชาชนในพื้นที่ก่อสร้างหันมาคัดค้านการก่อสร้าง เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้ ๑) ปัญหาการขออนุญาตใช้พื้นที่ป่า ๒) ผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตามสัญญา ๓) ต้องปรับเปลี่ยนรายละเอียดของแบบก่อสร้างและสัญญาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการขยายตัวของชุมชน ๔) ประชาชนในพื้นที่บางรายไม่ยอมรับราคาค่าทดแทนทรัพย์สินที่กำหนด และไม่ยินยอมให้เข้าใช้พื้นที่ และ ๕) พื้นที่ดำเนินโครงการประสบอุทกภัย

๑.๓ การจัดระบบชลประทานในไร่นาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จากการตรวจสอบผลการดำเนินงานการจัดระบบชลประทานในไร่นา พบว่า การจัดระบบชลประทานในไร่นา ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด อีกทั้งยังขาดการบูรณาการการมีส่วนร่วมกับภาคส่วนอื่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต ทำให้เกิดผลกระทบ ดังต่อไปนี้ ๑) ทำให้ไม่สามารถประหยัดน้ำได้ตามที่คาดหวัง และ ๒) เกษตรกรในพื้นที่จัดระบบชลประทานในไร่นา ยังไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกษตรกรยังไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการลดต้นทุนการผลิตเกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้ ๑) เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายไม่เข้าร่วมโครงการ หรือเปลี่ยนใจที่จะเข้าร่วมโครงการระหว่างดำเนินโครงการ เนื่องจากขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดระบบชลประทานในไร่นา และ ๒) กรมชลประทานยังไม่มีกำหนดตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์ และไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการจัดระบบชลประทานในไร่นา รวมทั้งยังไม่มีแผนการบูรณาการการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต

๑.๔ การบริหารจัดการน้ำภายใต้แผนการบริหารจัดการน้ำและแผนการเพาะปลูกพืช กรมชลประทานได้จัดทำแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชในเขตชลประทานเป็นไปตามแนวทางที่กำหนด และวางแผนการจัดสรรน้ำ เพื่อใช้ในแต่ละกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ ๑) เพื่อการอุปโภค - บริโภค และการประปา พิจารณาจัดสรรน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภคของประชาชนโดยรวมทั่วไป ตามแผนการใช้น้ำของการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค ๒) เพื่อรักษาระบบนิเวศทางน้ำ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม การขับไล่ น้ำเสีย

และการรักษาระดับน้ำเพื่อการเดินเรือ เป็นต้น ๓) เพื่อการเกษตรกรรม พิจารณาจัดสรรน้ำตามความต้องการใช้น้ำของพืชแต่ละชนิด หากปริมาณน้ำต้นทุนมีจำกัดจะพิจารณาจัดสรรตามความจำเป็น และ ๔) เพื่อการอุตสาหกรรม พิจารณาจัดสรรน้ำตามความต้องการใช้น้ำแต่ละประเภทอุตสาหกรรม

ข้อตรวจพบที่ ๒ การป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร จากการตรวจสอบรายการงานป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ พบว่า ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด และพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งในเขตชลประทานไม่ลดลงตามที่คาดหวัง และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบ จำนวนพื้นที่รับประโยชน์ต่ำกว่าแผนที่กำหนดไว้ และประชาชนในพื้นที่ดำเนินการยังประสบปัญหาภัยอันเกิดจากน้ำ ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง น้ำเค็มรุกล้ำ หรือการทรุดตัวของตลิ่ง ความเสียหายต่อพืชผลทางการเกษตรของเกษตรกร หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้ ๑) กรมชลประทานไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ให้กับผู้รับจ้างได้เนื่องจากต้องรอพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดิน ๒) สภาพพื้นที่และการทำประโยชน์เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ต้องแก้ไขแบบให้สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่เปลี่ยนแปลง ๓) ผู้รับจ้างขาดความพร้อมด้านเครื่องจักรเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ๔) ผ่นตลิ่งในพื้นที่ยังดำเนินการ ทำให้ผู้รับจ้างไม่สามารถเข้าปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง ๕) กรมชลประทานไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกาเพาะปลูกของเกษตรกรได้ โดยเฉพาะการปลูกข้าวนาปรังในช่วงฤดูแล้งตั้งแต่ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ ซึ่งเกินกว่าแผนที่กำหนดไว้ทุกปี และ ๖) เกษตรกรบางส่วนที่ทำการเพาะปลูกพืชในฤดูแล้งไม่มีแหล่งน้ำสำรองที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูกพืชอย่างเพียงพอ

ข้อตรวจพบที่ ๓ การควบคุมคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานและรักษาระบบนิเวศ ยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑ การควบคุมคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานยังไม่ครอบคลุม และมีแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

๑) การตรวจวัดคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานที่มีการเรียกเก็บค่าชลประทาน ยังไม่ครอบคลุม

(๑) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ พบว่า จาก สขป.๑ - ๑๗ แห่ง มีเพียง สขป. จำนวน ๖ แห่ง ที่ตรวจวัดคุณภาพน้ำครบทั้ง ๑๒ เดือน และครบทั้ง ๓ ปี ในทุกจุดตรวจวัด

(๒) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ พบว่า จาก สขป.๑ - ๑๗ แห่ง มีเพียง สขป. จำนวน ๕ แห่ง ที่ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำผ่านทุกจุดตรวจวัดทั้ง ๓ ปี

๒) การตรวจวัดคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานที่ไม่มีการเรียกเก็บค่าชลประทาน ยังมีแนวทางการดำเนินงานที่แตกต่างกัน จากการตรวจสอบการกำหนดแนวทาง/หลักเกณฑ์ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานที่ไม่มีการเรียกเก็บค่าชลประทาน พบว่า สขป. ที่สุ่มตรวจสอบทั้งหมด ๖ แห่ง มีแนวทาง/หลักเกณฑ์ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำแตกต่างกัน

ทั้งนี้ ทำให้เกิดผลกระทบ ไม่สามารถติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำเพื่อแก้ไขปรับปรุงคุณภาพน้ำให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผู้ใช้น้ำขาดความมั่นใจในคุณภาพน้ำของกรมชลประทาน และไม่ทราบว่าคุณภาพน้ำเหมาะสมต่อการนำไปใช้กับกิจกรรมต่างๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้ ๑) ไม่มีเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพน้ำ หรือเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพน้ำชำรุดเสียหาย ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา/โครงการชลประทานจังหวัดไม่มีการรายงานผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ และ ๒) กรมชลประทานไม่กำหนดแนวทาง/หลักเกณฑ์ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานที่ไม่มีการเรียกเก็บค่าชลประทานที่ชัดเจน

๓.๒ การรักษาระบบนิเวศในลุ่มน้ำเจ้าพระยาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ จากการตรวจสอบข้อมูลค่าความเค็มสูงสุดรายวัน ณ สถานีสูบน้ำสำแล ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๓ พบว่า ค่าความเค็มสูงสุดรายวันมีค่าเกิน ๐.๕๐ กรัมต่อลิตร ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการผลิตน้ำประปาเกือบทุกปี ทำให้เกิดผลกระทบ น้ำดิบที่การประปานครหลวงสูบ

ไปใช้ในการผลิตน้ำประปามีค่าความเค็มสูงเกินกว่า ๐.๒๕ กรัมต่อลิตร จะส่งผลให้น้ำประปามีรสกร่อย แต่ถ้าหากน้ำดิบที่การประปานครหลวงสุบไปใช้ในการผลิตน้ำประปามีค่าความเค็มสูงเกินกว่า ๐.๕๐ กรัมต่อลิตร อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของกลุ่มคนบางกลุ่มหรือบางอายุ เช่น เด็กทารก ผู้ป่วยที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง เป็นต้น เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

- ๑) การรุกตัวของน้ำเค็มเกิดขึ้นเร็วกว่าปกติ
- ๒) การคาดการณ์ความเค็มล่วงหน้า ๗ วัน ณ สถานีสูบน้ำดิบสำแลของกรมชลประทานยังมีความคลาดเคลื่อนสูงเมื่อเทียบกับค่าความเค็มสูงสุดรายวันที่เกิดขึ้นจริง และ
- ๓) ปริมาณน้ำต้นทุนของ ๔ เขื่อนหลักของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา ในช่วงฤดูแล้งปี ๒๕๖๒/๒๕๖๓ (๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒) ต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุด

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม อันเป็นการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต และเพื่อให้กรมชลประทานสามารถจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำได้อย่างมีคุณภาพน้ำและเหมาะสมต่อการนำไปใช้กับกิจกรรมต่างๆ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลกรมชลประทานและหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. บูรณาการหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกษตรกรให้เป็นข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดหาข้อมูลที่ต้องการและครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การบริหารจัดการน้ำ การบริหารจัดการแหล่งน้ำ การบริหารจัดการการเพาะปลูก ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล เป็นต้น

๒. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพาะปลูกของเกษตรกร เพื่อให้ลดการใช้น้ำภาคการเกษตร และใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ยังคงได้รับผลผลิตเทียบเท่าหรือเพิ่มขึ้น เช่น การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นต้น

๓. การพิจารณากำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจเกษตรกรในการลดพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง เช่น การจ้างแรงงานเกษตรกรในช่วงเพาะปลูกข้าวนาปรัง เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ชดเชยการปลูกข้าวนาปรัง อันเป็นการลดการใช้น้ำภาคการเกษตรในช่วงที่ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำมีน้อย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม การพัฒนาแหล่งน้ำ การเพิ่มพื้นที่ชลประทาน และการจัดระบบชลประทานในไร่นาเป็นไปตามเป้าหมาย เกิดการบูรณาการที่มีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต อันเป็นการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต อีกทั้งเพื่อให้เกิดการป้องกันภัยอันเกิดจากน้ำเกิดประสิทธิผล และเพื่อให้กรมชลประทานสามารถจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมต่อการนำไปใช้กับกิจกรรมต่างๆ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้อธิบดีกรมชลประทานพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดหาข้อมูลพื้นที่การเพาะปลูกและข้อมูลชนิดพืชที่เพาะปลูกในแต่ละฤดูเพาะปลูกให้มีความถูกต้อง สอดคล้อง และใกล้เคียงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ และเพาะปลูกพืชฤดูแล้งให้การคาดการณ์ปริมาณความต้องการใช้น้ำใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยอาจบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกษตรกรให้เป็นข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดหาข้อมูลประกอบการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง และครอบคลุมทุกพื้นที่

๒. จัดหาแหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กเพิ่มเติม รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น การจัดการกับตะกอนในอ่างเก็บน้ำหรือทางน้ำชลประทาน เป็นต้น

๓. ประเมินความเสี่ยงหรือจุดอ่อนทำให้กรมชลประทานไม่สามารถควบคุมให้เกษตรกรในพื้นที่ชลประทานเพาะปลูกข้าวให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อหาแนวทางลดความเสี่ยงที่ทำให้กรมชลประทานไม่สามารถบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามแผนการบริหารจัดการน้ำและเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตชลประทาน

๔. ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจกับเกษตรกรเกี่ยวกับการจัดระบบชลประทานในไร่นา และประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการจัดระบบชลประทานในไร่นา

๕. เร่งขับเคลื่อนการบูรณาการการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรที่จะเข้ามาร่วมการจัดการระบบชลประทานในไร่นา โดยเฉพาะคณะทำงานขับเคลื่อนกิจกรรมต่อเนื่องในพื้นที่มีศักยภาพการผลิต เพื่อให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนด ได้แก่ พัฒนาความเข้มแข็งให้องค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานในการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรม รวมทั้ง การร่วมกับองค์กรผู้ใช้น้ำในการประสาน เชิญชวนภาคเอกชนในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดผลผลิตการเกษตรในพื้นที่

๖. เร่งกำหนดตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์ของการดำเนินการจัดระบบชลประทานในไร่นา และเร่งดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการจัดระบบชลประทานในไร่นา เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินการจัดระบบชลประทานในไร่นาต่อไป

๗. ติดตามและประสานงานกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ เพื่อรับทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการขออนุญาตใช้พื้นที่ และร่วมกันหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้การบริหารสัญญาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. เร่งดำเนินการหารือกับผู้รับจ้างเพื่อบริหารสัญญาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา กรณีที่ระยะเวลาดำเนินการตามสัญญาจ้างก่อสร้างใกล้สิ้นสุด แต่กรมชลประทานยังไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ให้ผู้รับจ้างเข้ามาดำเนินการได้ และกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ควบคุมงานก่อสร้างปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง และกำกับควบคุมการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างให้เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญา

๙. สั่งการให้มีการกำกับ ดูแล และติดตามการตรวจวัดคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานที่มีการเรียกเก็บค่าชลประทานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งให้มีการรายงานผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำให้ครบถ้วนตามที่กำหนด

๑๐. กำหนดแนวทางการตรวจวัดคุณภาพน้ำในทางน้ำชลประทานที่ไม่มีการเรียกเก็บค่าชลประทานที่ชัดเจน เช่น กำหนดจุดตรวจวัดที่สำคัญ ความถี่ในการตรวจวัด ดัชนีคุณภาพน้ำที่ต้องตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และสำรวจสภาพของเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพน้ำ และดำเนินการบำรุงรักษาหรือจัดหาเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพน้ำ เพื่อให้พร้อมใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑. พิจารณาจัดหาข้อมูลน้ำเข้าและวิธีการที่ใช้ในการคาดการณ์ความเค็มล่วงหน้าที่มีความถูกต้องแม่นยำและสอดคล้องกับสถานการณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผลการคาดการณ์ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด รวมทั้งทบทวนถอดบทเรียนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากกรณีการรุกตัวของน้ำเค็มเร็วกว่าปกติ พร้อมทั้ง จัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทัน่วงที

๑๒. รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างรู้คุณค่าให้กับประชาชน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกษตรกรเพาะปลูกของเกษตรกร เพื่อให้ลดการใช้น้ำภาคการเกษตร และใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การทำนาแบบเปียกสลับแห้ง เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยอาจบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการเพาะปลูก โดยได้ผลผลิตเทียบเท่าหรือเพิ่มขึ้นจากเดิมแม้จะใช้น้ำน้อยลงและมีตลาดรองรับปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๑๓. กำหนดแนวทางการลดพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร พร้อมทั้งหาแนวทางเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายให้แก่เกษตรกรในช่วงที่ไม่มีรายได้จากการงดทำการเพาะปลูก เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอและสามารถทดแทนรายได้ที่สูญเสียไปจากการงดการเพาะปลูกได้

ข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ เพื่อให้การพัฒนาแหล่งน้ำและการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน รวมถึงการดำเนินงาน เพื่อป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต ไม่ประสบปัญหาหยุดชะงัก หรือเกิดความล่าช้า พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑๔. สั่งการและกำชับให้ดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่ให้แล้วเสร็จ ก่อนที่จะเสนอโครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ

๑๕. ทบทวนความสอดคล้องและเหมาะสมของรายละเอียดของแบบก่อสร้างกับสภาพภูมิประเทศ และการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดำเนินโครงการ

๑๖. ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างทั่วถึง เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและสร้างการยอมรับร่วมกัน เพื่อให้โครงการชลประทานเกิดประโยชน์ ตรงตามความต้องการของประชาชน

๑๗. กำหนดแนวทางการคัดเลือกผู้รับจ้างให้มีความเข้มงวดมากขึ้น ในเรื่องการศึกษาตรวจสอบ ความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือ ประสิทธิภาพ และประวัติการดำเนินงานของผู้รับจ้าง เพื่อให้สามารถจัดหาผู้รับจ้าง ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานและสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

๑๘. กำหนดแผนการดำเนินงานก่อสร้างให้เหมาะสมและสอดคล้องกับฤดูกาลและสภาพภูมิอากาศ ในพื้นที่ เพื่อให้สามารถดำเนินงานก่อสร้างได้อย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามแผนที่กำหนด

ประธาน : การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิตยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

๑) สภาพดินฟ้าอากาศ ๒) การปรับปรุง/ซ่อมแซม/บำรุงรักษาโครงการเดิม เพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้น เช่น การขุดลอก การเพิ่มสันฝาย เป็นต้น ๓) การคาดการณ์ปริมาณน้ำเก็บกัก เป็นที่ทราบกันดีปริมาณฝนน้อยกว่า ๑๐ - ๒๐ % ทุกปี และกรมชลประทานคาดการณ์จะมีฝนตกหน้าอ่างเก็บน้ำ แต่ฝนไปตกท้ายอ่างเก็บน้ำ ทำให้ปริมาณน้ำ ที่ไหลเข้าอ่างเก็บน้ำน้อยกว่าการคาดการณ์ ๔) ปัญหาเรื่องพื้นที่ ได้แก่ การส่งมอบพื้นที่ให้ผู้รับจ้าง การขออนุญาต ใช้พื้นที่ป่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย กรมชลประทานมีสำนักกฎหมายและที่ดินเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ และมีการบูรณาการ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๕) สภาพภูมิประเทศเปลี่ยนแปลง การขยายตัวของเมือง และการใช้ประโยชน์ของที่ดิน ส่งผลให้แบบก่อสร้างไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ต้องแก้ไขแบบและแก้ไขสัญญาซึ่งค่อนข้างใช้เวลา แต่ทั้งนี้ ท่าน อช. ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เนื่องจากเป็นการลงทุนของภาครัฐ และเป็นโครงการที่สำคัญ โดยก่อสร้าง โครงการชลประทาน ผลผลิตที่ได้คือ น้ำ และพื้นที่ชลประทาน มีเป้าหมายให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดี ลดความเหลื่อมล้ำ แต่ก็มีข้อจำกัดหากผู้รับจ้างรับงานมากเกินไป อาจส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้า กรมชลประทานแก้ปัญหาโดยการเร่งรัด ติดตามการดำเนินงาน ประชุมหารือกับผู้รับจ้าง เพื่อให้กระบวนการบริหารสัญญาเป็นไปตามเงื่อนไขสัญญา และข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

การจัดระบบชลประทานในไร่นา เป็นการส่งน้ำจากคลองส่งน้ำสายใหญ่ลงไปสายซอยเข้าสู่ระบบกระจายน้ำ และส่งน้ำเข้าสู่แปลงนา ช่วยให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น และการจัดระบบชลประทานในไร่นาช่วยลดความสูญเสียน้ำ โดยช่วย ประหยัดน้ำประมาณ ๓๐% ซึ่งมีงานวิจัยรองรับ แต่หากไม่มีระบบชลประทานในไร่นา การส่งน้ำจากต้นน้ำไปสู่ปลาย น้ำอาจจะไม่ถึงทั่วถึง หรือมีความสูญเสียน้ำระหว่างทาง

การบริหารจัดการน้ำภายใต้แผนการบริหารจัดการน้ำและแผนการเพาะปลูกพืช เปรียบเหมือนกับการซื้อรถยนต์ ที่ต้องมีคู่มือการใช้งาน โดยคู่มืออาจปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ ในส่วนนี้จะให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องชี้แจง

ทั้งนี้ ขอเรียนให้ สตง. ทราบ การชี้แจงในประเด็นต่างๆ ไม่ใช่การเถียงหรือโต้แย้งผลการตรวจสอบ ขอน้อมรับผลการตรวจสอบดังกล่าว โดยจะนำคำชี้แนะ คำแนะนำ ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การตรวจสอบ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ผล.บอ. : ขอชี้แจงการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมของทั้งประเทศจากที่ได้อ่านร่างรายงานทั้งเล่มแล้ว
 ขอน้อมรับข้อเสนอแนะ สาเหตุ รวมถึงแนวทางที่ให้กรมชลประทานปรับปรุงการดำเนินการ แต่ขอเรียนเพิ่มเติม
 ปริมาณน้ำที่อยู่ในอ่างเก็บน้ำที่กรมชลประทานบริหารจัดการทั้งหมด ๓๕ แห่ง เป็นอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทาน
 จำนวน ๒๕ แห่ง และอ่างเก็บน้ำของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำนวน ๑๐ แห่ง ซึ่งมีปริมาณน้ำเก็บกักน้อย
 เกิดจากปริมาณน้ำที่ไหลเข้าสู่อ่างเก็บน้ำตามที่ท่านประธานได้กล่าวไปแล้ว หากฝนไม่ได้ตกในพื้นที่รับน้ำก็จะมีน้ำ
 ไหลเข้าสู่อ่างเก็บน้ำ และหากในปีใดที่ผ่านฤดูแล้งมาแล้วมาถึงต้นฤดูฝนและปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำค่อนข้างน้อย
 ต้องวางแผนการส่งน้ำโดยให้เกษตรกรปลูกได้เฉพาะน้ำต้นทุนที่มีอยู่ และในกรณีที่มีน้ำน้อยมากๆ การจัดลำดับ
 ความสำคัญของการส่งน้ำลำดับแรก คือ การส่งน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค ไม่ว่าจะเป็นการส่งน้ำให้การประปานครหลวง
 การประปาส่วนภูมิภาค หรือแม้แต่การส่งน้ำให้ท้องถิ่นที่ใช้น้ำจากระบบชลประทาน หรือแหล่งน้ำธรรมชาติที่ได้มาจากเขื่อน
 ยกตัวอย่าง แม่น้ำเจ้าพระยา ที่เข้าใจกันว่าเป็นน้ำที่มาจากธรรมชาติ แต่จริงๆ แล้วแม่น้ำเจ้าพระยาเกิดจากน้ำที่ไหล
 มาจากลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวมีเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
 ดังนั้น การบริหารจัดการน้ำค่อนข้างยาก เนื่องจากมีหลายกิจกรรม เช่น อุปโภค - บริโภค การเกษตร และระบบนิเวศน์
 ต้องมีการวางแผนให้ทุกภาคส่วนได้รับน้ำอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ภาคการเกษตรเป็นภาคที่มีการใช้น้ำมาก จึงต้องขอความร่วมมือ
 จากเกษตรกรในการใช้น้ำ จากตัวอย่างฤดูฝนที่ทาง สตง. ได้วิเคราะห์น้ำไม่เพียงพอให้เกษตรกรเตรียมแปลงเพาะปลูก
 แต่ในกรณีของอ่างเดี่ยวที่ สตง. ได้ลงพื้นที่ไปตรวจสอบ คือ อ่างเก็บน้ำกระเสียว ซึ่งมีคณะกรรมการจัดการ
 ชลประทาน (JMC) โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่บริหารจัดการน้ำ ซึ่งพิจารณาจากน้ำต้นทุน และจัดสรรน้ำ
 ดังนี้ อุปโภค - บริโภค อุตสาหกรรม และเกษตร หากปีไหนน้ำไม่พอ ก็จะทำให้เกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูกโดยอัตโนมัติ
 แต่ทั้งนี้ในส่วนของกลุ่มน้ำเจ้าพระยาจะมีปัญหามากเนื่องจากอยู่ในพื้นที่ของ ๒๒ จังหวัด ตั้งแต่ต้นทางมาเลย
 ยกตัวอย่าง เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก เขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งจะผ่านหลายจังหวัด ซึ่งลุ่มน้ำเจ้าพระยามีการทำ
 เกษตรค่อนข้างมาก เพราะฉะนั้นปริมาณน้ำที่ไหลผ่านบางส่วนจะถูกเกษตรกรสูบไปใช้ บางส่วนก็จะเข้าระบบชลประทาน
 การวางแผนการจัดสรรน้ำจะวางแผนตามปริมาณน้ำต้นทุน แต่เวลาปฏิบัติจริงอาจคลาดเคลื่อน หรือเข้าใจผิด
 ซึ่งเกษตรกรถ้าเห็นว่ามีน้ำไหลผ่านก็จะสูบน้ำไปใช้ทันที ดังนั้น ในการบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทาน จะใช้ ๒ หลักการ
 คือ หลักนิติศาสตร์ และหลักรัฐศาสตร์ หากยึดหลักนิติศาสตร์อย่างเดียว คือ ไม่ส่งน้ำให้ภาคเกษตรในทางปฏิบัติ
 ไม่สามารถทำได้ กรมชลประทานจึงต้องส่งน้ำให้ภาคการเกษตรแต่จะมีนโยบายเพิ่มเติม ยกตัวอย่างฤดูฝนที่ผ่านมา
 กรมชลประทานประกาศน้ำมีน้อยขอให้เกษตรกรรอให้ฝนตกสม่ำเสมอถึงค่อยทำการเกษตร แต่เกษตรกรบางราย
 เพาะปลูกไปแล้ว กรมชลประทานจำเป็นต้องนำน้ำในอ่างเก็บน้ำที่มีปริมาณน้อยมาเสริมให้ซึ่งก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้
 การบริหารจัดการน้ำไม่เป็นไปตามแผน แต่กลับส่งผลกระทบต่อเกษตรกรกับผู้ที่ใช้น้ำไม่ใช่ว่าไม่เป็นไปตามแผนแล้วไม่ได้อะไรเลย
 ในส่วนของฤดูแล้งมีปัญหาอยู่แล้วเนื่องจากน้ำต้นทุนไม่ค่อยมีส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและความเค็มโดยเฉพาะ
 ลุ่มน้ำเจ้าพระยาซึ่งต้องดูแลคุณภาพน้ำของสถานีสูบน้ำดิบสำแลห์ของการประปานครหลวง ไม่ให้ค่าความเค็มเกิน
 ๐.๕ กรัม/ลิตร แต่ปีนี้แล้งมากทำให้การควบคุมความเค็มหรือการคาดการณ์โดยใช้ Model ต่างๆ ไม่เป็นไปตามแผน
 ส่งผลให้การคาดการณ์ค่อนข้างผิดพลาดตามผลการตรวจสอบของ สตง.

เครื่องมือการวัดคุณภาพน้ำ มีแจกให้ทุกโครงการและมีอายุการใช้งานหากไม่ได้นำมาใช้หรือใช้บ่อย
 ก็เสื่อมสภาพตามการใช้งาน ทั้งนี้ บางโครงการอาจไม่ได้ใช้งาน พอนำไปใช้ก็เกิดการชำรุดเสียหายต้องส่งกลับมาซ่อม
 ในส่วนของจุดกำหนดวัดคุณภาพน้ำ ตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๕ เป็นไปตามที่ สตง.ให้ข้อสังเกต คือ วัดคุณภาพน้ำ
 ไม่เท่ากัน เนื่องจากทางน้ำตามมาตรา ๘ หากเป็นน้ำเพื่ออุปโภค - บริโภค นอกจากวัดคุณภาพน้ำแล้ว มีการวัดค่า
 อย่างอื่นเพิ่มเติมด้วย ได้แก่ ค่าความเค็ม ค่า PH ค่า Do แต่ถ้าเป็นทางน้ำที่ยังไม่ประกาศก็วัดเพียงแค่คุณภาพน้ำทั่วๆ ไปเท่านั้น
 การตรวจวัดคุณภาพน้ำต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจ แต่ทั้งนี้ พื้นที่โครงการค่อนข้างใหญ่ บางโครงการมีพื้นที่เป็นแสนๆ ไร่

หรือบางคลองมีความยาวเป็น 100 กิโลเมตร การลงพื้นที่ตรวจวัดคุณภาพน้ำอาจไม่ทั่วถึง จึงมีการสุ่มตรวจวัดบางจุดหรือบางกรณี เช่น น้ำเสีย น้ำมีสีหรือมีกลิ่นผิดปกติ กรมชลประทานจะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจวัดจุดดังกล่าว ซึ่งต้องยอมรับเจ้าหน้าที่กรมชลประทานไปตรวจวัดทั้งหมดไม่ไหวไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ดังกล่าว หรือเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง แต่กรมชลประทานก็พยายามเร่งดำเนินการหาแนวทางที่ชัดเจนเป็นข้อกำหนดไว้ ในปัจจุบันมีคณะกรรมการตรวจประเมินพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโครงการชลประทานลงไปตรวจสอบการตรวจวัดคุณภาพน้ำของโครงการ ซึ่งโครงการชลประทานมีการกำหนดแผนในการตรวจวัดคุณภาพน้ำเป็นประจำทุกเดือนเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยในการพัฒนาหลักเกณฑ์ในการตรวจวัดคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น

ทั้งนี้ ขอปรับปรุงข้อมูลในร่างรายงาน ดังต่อไปนี้

- หน้าที่ ๓๘ หมายเหตุ ข้อ ๑ โครงการชลประทานขนาดกลาง หมายถึง โครงการชลประทานที่มีปริมาณเก็บกักน้ำน้อยกว่า ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ขอเพิ่มเป็น ๒ - ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เนื่องจากน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตรเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก ตามข้อกำหนดของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหลักเกณฑ์การถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- หน้าที่ ๕๒ ตารางที่ ๑๒ แผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชในเขตชลประทาน จำแนกตามกิจกรรมระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ มีความคลาดเคลื่อนในการคำนวณเปอร์เซ็นต์ของการเกษตรกรรม % ส่วนต่างค่าเฉลี่ย ๖.๕๑ แก้ไขเป็น ๕๒.๙๙ และการอุตสาหกรรม จาก ๕๒.๙๙ แก้ไขเป็น ๑๙.๐๑ รวมถึงเปอร์เซ็นต์ในหน้า ๕๓ บรรทัดที่ ๖ - ๗ ขอให้ตรวจสอบตัวเลขอีกครั้ง

- หน้าที่ ๕๗ ย่อหน้าสุดท้ายก่อนถึงผลกระทบ ข้อความเดิม “เนื่องจากพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งยังคงเพิ่มขึ้นในแต่ละปี” แก้ไขเป็น “เนื่องจากพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งยังคงมีอยู่” เพราะขึ้นอยู่กับสภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น ภัยแล้ง เกิดจากฝนตกน้อยทำให้ Inflow น้อย จึงเกิดภัยแล้ง แต่หากมีการคาดการณ์มีพายุเข้าและได้เตรียมการรับมือไว้แล้วแต่ก็อาจทำได้ค่อนข้างยากในพื้นที่การเกษตรที่เป็นที่ราบเป็นทุ่งรับน้ำก็เกิดอุทกภัย ดังนั้น พื้นที่เกิดอุทกภัยและภัยแล้งไม่ได้เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ยังคงมีอยู่

ผลค.มด. แทน ผล.มด. : ขอชี้แจง ๔ ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ การตรวจสอบผู้รับจ้าง ตามที่ท่านประธานได้กล่าวไปแล้วกรมชลประทานมีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้รับจ้างสม่ำเสมอทุกปี เรียกว่า การตรวจสอบซ้ำ โดยตรวจสอบคุณสมบัติทั้ง ๔ ด้าน แต่บางอย่างนอกเหนือจากความคาดหมาย/นอกเหนือการตรวจสอบ เช่น ผู้รับจ้างมีปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน แต่หากผู้รับจ้างดำเนินการแล้วมีปัญหาหรือทำงานไม่เป็นไปตามแผน กรมชลประทานก็จะดำเนินการด้านคดีในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ ๒ การใช้ที่ดินเพื่องานก่อสร้างชลประทาน มักมีปัญหาการขอใช้พื้นที่ป่า และพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งกระบวนการต้องผ่านทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้การดำเนินการล่าช้า ในส่วนของการจัดซื้อที่ดินและการเวนคืนที่ดินสำนักกฎหมายและที่ดินดำเนินการเป็นไปตามแผน และเบิกจ่ายเงินครบถ้วนตามแผน

ประเด็นที่ ๓ การขอใช้น้ำมีการดำเนินการตามกฎหมายอยู่แล้ว ประเภทของการใช้น้ำ ตาม พ.ร.บ.การชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ ประกอบด้วย การเกษตร อุปโภค - บริโภค และภาคอุตสาหกรรม ซึ่งในแต่ละเดือนของแต่ละปีปริมาณน้ำแตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาการใช้น้ำในแต่ละประเภท โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมมีปัญหา เนื่องจากใช้น้ำเกินที่กำหนด ซึ่งกรมชลประทานได้หาแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ ๔ การตรวจสอบคุณภาพน้ำ ตามที่ ผล.บอ. ได้ชี้แจงทางน้ำตามมาตรา ๕ และมาตรา ๘ ซึ่งเป็นกลไกทางด้านกฎหมาย โดยการตรวจสอบคุณภาพน้ำอาจมีความแตกต่างกัน

- มาตรา ๕ กำหนดทางน้ำชลประทาน แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท
- มาตรา ๘ กำหนดการเรียกเก็บค่าชลประทาน

ดังนั้น กลไกตามกฎหมายทั้งมาตรา ๕ และมาตรา ๘ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของมาตรา ๕ และมาตรา ๘ แตกต่างกันซึ่งอาจมีผลทางด้านคุณภาพน้ำ

ผล.พญ. : เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของ สตง. โดยเฉพาะเรื่องการขอใช้พื้นที่ ขอเสริมจากท่านประธาน และ ผศ.มด. ในปีที่ผ่านมา มี พ.ร.บ. ออกมาหลายฉบับ โดยเฉพาะ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ ๒๕๖๒ และ พ.ร.บ.เวนคืนที่ดิน ซึ่งหลายโครงการก็ยังไม่สามารถขออนุญาตเข้า ค.ร.ม. แต่หากกฎหมายยังไม่ออก พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติยังไม่ออก ประกาศข้อกำหนดในการปฏิบัติงานยังไม่ออกก็ส่งผลให้การปฏิบัติงานในพื้นที่ต้องชะงัก แต่ทั้งนี้ กรมชลประทานก็พยายามประสานงาน และบูรณาการระหว่างหน่วยงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมที่ดิน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จากข้อเสนอแนะของ สตง. ทาง สพญ. จะนำมาปรับการทำงานให้มีความกระชับและจะติดตามการดำเนินการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน เพราะการส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างไม่สมบูรณ์ก็กระทบการบริหารสัญญาด้วย และผลการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) หากเกิน ๕ ปี ต้องดำเนินการใหม่ ซึ่งคณะกรรมการจะมีการประชุมปีละ ๒ ครั้ง จึงต้องดำเนินการคู่ขนานกันไปเพราะหากรอให้อนุญาตครบทุกอย่างอาจทำให้ EIA หดอายุ

การคัดเลือกผู้รับจ้างกรมชลประทานพยายามเข้มงวด และหามาตรการควบคุมไม่ให้ผู้รับจ้างรับงานมากเกินไป ซึ่งผู้รับจ้างไม่ได้รับเฉพาะงานกรมชลประทาน แต่รับงานของหน่วยงานอื่นด้วย ซึ่งอาจส่งผลให้การดำเนินการล่าช้าไม่เป็นไปตามแผน

ผล.จต. : ชี้แจงการจัดการระบบชลประทานในไร่นาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย พื้นที่ชลประทานในปัจจุบัน ๓๕ ล้านไร่ มีการพัฒนาระบบชลประทานเพียง ๑๒ ล้านไร่เศษ และต้องพัฒนาอีกประมาณ ๑๓ ล้านไร่ ในแผนแม่บทการพัฒนาชลประทานในไร่นา ซึ่ง ค.ร.ม. อนุมัติเมื่อปี ๒๕๖๐ ในภาพรวมต้องมีการพัฒนาประมาณ ๑๔ ล้านไร่ แต่กองทุนจัดรูปที่ดินได้รับงบประมาณ ปีละ ๑,๐๐๐ ล้านบาท เฉลี่ยประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ต่อปี แต่มีพื้นที่ที่ต้องพัฒนาอีกประมาณ ๑๔ ล้านไร่ หากยังคงได้รับการจัดสรรงบประมาณแบบนี้ทุกปี ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ต้องใช้เวลาอีก ๑๒๐ ปี จึงจะดำเนินการได้ตามแผนแม่บท ท่าน อธช. ให้ความสำคัญงานจัดรูปที่ดินโดยจัดให้อยู่ในงานเร่งด่วน RID NO.1 EXPRESS 2020 ซึ่งให้ความสำคัญและยกระดับการทำงานมากขึ้น เช่น งบประมาณ ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานเพื่อให้สามารถพัฒนาให้ทันกับพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ งานจัดรูปที่ดินเป็นการตอบโจทย์ผลสัมฤทธิ์ของงานชลประทานอย่างแท้จริง กรมชลประทานสร้างอ่างเก็บน้ำ สร้างเขื่อน เป็น Output ได้ปริมาณน้ำขึ้นมาเป็น Outcome ส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรโดยตรง สามารถกระจายน้ำทั่วถึงทุกแปลง มีตัวชี้วัด มีการศึกษา การติดตามการประหยัดน้ำ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรมีตัวเลขการลดต้นทุน และการเพิ่มผลผลิต มีตัวชี้วัดชัดเจนทำแล้วได้ผลจริงๆ ซึ่งปัจจุบันได้มีการกำหนดเกณฑ์ และรูปแบบคล้ายกับข้อเสนอแนะของ สตง. เช่น การวางรูปแบบการทำงานเชิงพื้นที่มีการบูรณาการในพื้นที่กับหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อพัฒนาในทิศทางเดียวกัน การให้ความรู้กับเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ ความสำคัญของการจัดระบบน้ำ มีตัวเลขที่ชัดเจน มีการเสนอพืชทางเลือกที่เหมาะสม การศึกษาวิจัยดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืชโดยได้รับความร่วมมือจากกรมพัฒนาที่ดิน นำดินไปวิเคราะห์ และกำหนดพืชทางเลือก ๕ - ๖ ชนิด มีตัวเลขผลผลิตที่จะเกิดขึ้น รายได้กับผลผลิตจะเป็นอย่างไร ตลาดรับซื้อผลผลิต การทำกระบวนการ Matching Market ระหว่างผลผลิตกับตลาด และที่สำคัญเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จะมีการกรันตีรายได้ ซึ่งเป็นภาระระดับการทำงาน หรือยกระดับความสำคัญของงานจัดรูปที่ดินกลางถือเป็นการสร้างความมั่นคงภาคเกษตรอย่างแท้จริง รวมทั้ง การนำเอาประมง และปศุสัตว์ เข้าไปอยู่ในเขตจัดรูปที่ดินโดยประสานกับประมง และปศุสัตว์พยายามทำทางเลือกหลายทางให้เกษตรกรเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงสามารถตัดสินใจที่จะเปลี่ยนจากปัจจุบันให้ดีขึ้น

ปัจจุบันกำลังสร้างกระบวนการเหล่านี้ ซึ่งทาง สตง. ได้เข้าไปตรวจสอบพื้นที่การจัดระบบชลประทานในไร่นา และทาง สจต. ก็แนะนำให้เสนอแนะมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานได้มากขึ้นและเกิดประโยชน์กับเกษตรกรโดยตรง

กรมชลประทานให้ความสำคัญกับการจัดระบบชลประทานในไร่นาและพยายามผลักดันในหลายๆ เรื่อง ในส่วนของ พ.ร.บ. จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งใช้มาแล้ว ๕ ปี พบว่า มีความไม่เข้าใจ เกิดความติดขัด ในการดำเนินการ ตอนนี้อยู่ระหว่างพยายาม แก่ พ.ร.บ. โดยให้สำนักงานกฤษฎีกาเป็นเจ้าภาพ สำหรับเรื่องที่ทาง สตง. เป็นห่วงเกษตรกรไม่เข้าใจรูปแบบการจัดระบบชลประทานในไร่นา ทาง สจต. จะลงพื้นที่ให้ความรู้มากขึ้นและ พยายามให้มีการพัฒนาเต็มรูปแบบ

ผจน.บอ. : การป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากน้ำยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร อยากให้แยกเป็น ๒ ประเด็น คือ อุทกภัย และภัยแล้ง เนื่องจากปีที่ผ่านมาความเสียหายอยู่ที่อุทกภัยและในรายละเอียดต้องบอกว่าปีนี้เกิด สถานการณ์อะไรขึ้น ซึ่งแต่ละปีจะมีสาเหตุไม่เหมือนกัน เพื่อให้ข้อมูลที่ สตง. นำเสนอครบถ้วนสมบูรณ์ ในส่วนของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเพาะปลูกของเกษตรกร กรมชลประทานทำคนเดียวไม่ได้ต้องมีการบูรณาการร่วมกัน และการรักษาระบบนิเวศน์ต้องบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะการประปานครหลวง ในกรณีที่ค่าความเค็ม สูงเกิน ๐.๕ กรัมต่อลิตร ทางการประปานครหลวงจะมีมาตรการต่อเนื่องอาจจะไปลดแรงดันน้ำหรือมีการแจ้งเตือน ซึ่งแต่ละปีจะมีการบริหารจัดการน้ำที่แตกต่างกัน

ประธาน : ที่เชิญสำนัก/กองมาประชุมวันนี้ เพื่อให้ช่วยกันพิจารณาร่างรายงานและร่วมแสดงความคิดเห็น จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อองค์กร จากข้อเสนอแนะของ สตง. ขอยกตัวอย่าง หลายโครงการที่ให้จัดการ เรื่องพื้นที่ก่อนแล้วขอตั้งงบประมาณอันนี้เป็นหลักการในขณะที่ดำเนินการไปแล้วเกิดปัญหา/อุปสรรคเป็นความเสี่ยง ที่เกิดขึ้นระหว่างทาง หรือผู้รับจ้างบางรายไม่มีสภาพคล่อง หรือรับงานมากเกินไป กรมชลประทานต้องดำเนินการ เร่งรัด กำกับ และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน ซึ่งแผนงานที่เสนอคณะกรรมการตรวจการจ้าง ประกอบด้วยปริมาณงาน ระยะเวลา กิจกรรม และฤดูกาล ทั้งนี้ มีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ได้แก่ พื้นที่ ดำเนินการเปลี่ยนแปลง เช่น ท้องถิ่นก่อสร้างสะพานเพิ่ม กรมชลประทานต้องแก้ไขแบบเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ พื้นที่ที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะต่างๆ เมื่อประชุมเสร็จแล้วจะให้สำนัก/กองพิจารณาอีกครั้ง เป็นการปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างการประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม กรมชลประทานตระหนักเรื่องนี้เป็นสิ่งสำคัญ ทุกโครงการที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ชลประทานเดิม การสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วม การสร้างกลุ่มผู้ใช้ น้ำหรือการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตั้งแต่การศึกษา วางโครงการ ออกแบบ ทุกกระบวนการ

ผส.วพ. : ในข้อตรวจพบที่ ๑.๑ ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางบางแห่ง ต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุด คิดว่าเป็นข้อย่อยเกินไป ควรไปอยู่รวมกับข้อ ๑.๔ การบริหารจัดการน้ำภายใต้ แผนการบริหารจัดการน้ำและแผนการเพาะปลูกพืช เนื่องจากข้อ ๑.๔ ดูประสิทธิภาพมวลรวมของการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งครอบคลุมข้อ ๑.๑ และอ่างเก็บน้ำทุกแห่งอยู่ในเกณฑ์ข้อ ๑.๔ อยู่แล้ว ในเรื่องของปริมาณน้ำต้นทุน อ่างเก็บน้ำจะมีน้ำ หรือไม่มีขึ้นอยู่กับฝนแต่จากร่างรายงานไม่ได้นำมาพิจารณาซึ่งเป็น Input ที่สำคัญ และควรกำหนดเกณฑ์ฝนตก เช่น ฝนน้อย ฝนปานกลาง และฝนมาก อยากให้จับประเด็นนี้ก่อน ถ้าเกณฑ์ฝนปานกลางแล้วกรมชลประทานบริหารได้ต่ำกว่าหรือ สูงกว่าก็สามารถนำมาวัดการบริหารจัดการน้ำได้ หรือเกณฑ์ฝนน้อยจะบริหารจัดการอย่างไร โดยเฉพาะอ่างเก็บน้ำ ขนาดกลางซึ่งบริหารตัวเองรายปี มีน้ำต้นทุนแค่ไหนบริหารแค่นั้น และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางอยากให้ระบุเงื่อนไขเพิ่มเติม ไม่ควรใช้เกณฑ์เดียวแล้ววัดทุกโครงการ และอยากให้เพิ่มปัจจัยเรื่องของฝนซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญ และไม่ได้ระบุในร่างรายงาน แต่ไปมุ่งเน้นในเรื่องของความจุของอ่างเก็บน้ำ จึงทำให้ขาดความเชื่อมโยงไปบางประการ

นางสาวมธุลี โยคี นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ : ชี้แจงเรื่องปริมาณน้ำฝนซึ่งทาง สตง. ได้ระบุไว้ในสาเหตุ ข้อ ๓ ปริมาณน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำ (Inflow) บางแห่งมีแนวโน้มลดลงไปแล้ว เพื่ออธิบายสาเหตุที่ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางบางแห่งต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุด นอกจากนี้ ในข้อตรวจพบที่ ๑.๔ การบริหารจัดการน้ำภายใต้แผนการบริหารจัดการน้ำและแผนการเพาะปลูกพืชทาง สตง. ต้องการอธิบายให้ทราบว่ากรมชลประทานมีการจัดสรรน้ำตามลำดับความสำคัญโดยเน้นเรื่องการอุปโภค - บริโภคเป็นหลัก แล้วค่อยแก้ปัญหาเรื่องระบบนิเวศน์ แล้วก็การเกษตรตามลำดับ แต่หากนำเอาประเด็นที่ข้อ ๑.๑ ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางบางแห่งต่ำกว่าเกณฑ์เก็บกักน้ำต่ำสุด มารวมกับข้อ ๑.๔ การบริหารจัดการน้ำภายใต้แผนการบริหารจัดการน้ำและแผนการเพาะปลูกพืช ทาง สตง. จะไม่สามารถช่วยสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจริงให้กับกรมชลประทาน ทาง สตง. ไม่ได้โทษทางกรมชลประทานแค่ต้องการสะท้อนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยยังขาดความมั่นคงทางน้ำ เนื่องจากน้ำมันไม่เข้าอ่างเก็บน้ำแล้ว น้ำไม่มีแล้ว จะเห็นได้จากข้อเสนอแนะที่ให้กรมชลประทานปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพราะการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ดำเนินการยาก หรือ อาจมีกระแสต่อต้าน โดยให้ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็กแทน

ในกรณีข้อตรวจพบที่ ๒ การป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร ทาง สตง. เน้นรายงานการงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากน้ำ หากต้องการให้ สตง. แบ่งภัยออกเป็น ภัยแล้ง และอุทกภัย กรมชลประทานต้องแยกการงานก่อสร้างออกเป็น งานป้องกันภัยแล้ง และงานป้องกันอุทกภัย รวมถึงแยกข้อมูลพื้นที่ความเสียหายออกเป็น พื้นที่ความเสียหายที่เกิดจากภัยแล้ง และพื้นที่ความเสียหายจากอุทกภัยในแต่ละปี หากกรมชลประทานสามารถแยกข้อมูลดังกล่าวได้ ทาง สตง. จะสรุปผลการตรวจสอบแยกเป็นภัยจากอุทกภัยและภัยแล้งใหม่

ผอ.พท. : ขอเสริม ผส.วพ. ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และขนาดกลางอยากให้แบ่งเป็นปีปกติปีฝนแล้ง และปีน้ำมาก จะสะท้อนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ไม่ได้บริหารจัดการน้ำเฉพาะในพื้นที่ของตนเท่านั้นแต่ยังส่งน้ำไปช่วยพื้นที่อื่นด้วย หากบอกว่าต้นฤดูฝนมีปริมาณน้ำเก็บกักต่ำกว่าเกณฑ์ต้องดูสาเหตุ/ปัจจัยว่าเกิดจากปัจจัยใด อาจเพราะน้ำนำไปช่วยพื้นที่อื่น และหากพิจารณาการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต โดยใช้เกณฑ์ต้นฤดูฝนอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ เพราะบางปีมีการขยับ/เลื่อนฤดูกาลเพาะปลูกซึ่งไม่ได้เริ่มวันที่ ๑ พฤษภาคมตลอด และสุดท้าย อยากให้พิจารณาความต้องการใช้น้ำที่ตกลงกับเกษตรกรในแต่ละปี โดยพิจารณาจากปริมาณน้ำต้นทุนแล้วดูว่าบริหารจัดการน้ำได้ตามแผนที่กำหนดหรือไม่

ผอ.พท. : ชี้แจงประเด็นการบริหารสัญญา ตามที่ สตง. ให้ข้อเสนอแนะปัญหา/อุปสรรค เรื่องการขออนุญาตใช้พื้นที่การบริหารสัญญาของกรมชลประทานมีการปรับให้เข้ากับสถานการณ์อยู่ตลอด เนื่องจากบางโครงการส่งมอบพื้นที่ได้ทั้งหมด แต่บางโครงการส่งมอบพื้นที่ได้เพียงบางส่วน หรือเจอปัญหาฉัปล้น เช่น เกษตรกรไม่ให้พื้นที่ ซึ่งจะประสานกับผู้รับจ้างให้ดำเนินการในส่วนอื่นที่สามารถดำเนินการได้ก่อน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน และลดปัญหาการบริหารสัญญา

ในส่วนของการติดตาม การกำกับให้การบริหารสัญญาเป็นไปตามแผน ตามที่ท่านประธานได้กล่าวไว้แล้ว ผู้รับจ้างมีศักยภาพแตกต่างกัน แต่ทั้งนี้การเสนอแผนในการดำเนินงานผู้รับจ้างเป็นผู้จัดทำแผนและเสนอคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ซึ่งผู้รับจ้างย่อมทราบดีว่าขั้นตอนแต่ละขั้นตอนต้องดำเนินการอะไรบ้าง แต่ในทางปฏิบัติอาจมีปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ เพราะทำงานกับธรรมชาติ ไม่ว่าจะป็นสภาพภูมิอากาศ ปัญหาด้านพื้นที่หรือปัญหาอื่นๆ บางสัญญาอาจมีการปรับเปลี่ยนแผน และหากล่าช้ากว่าแผนก็ต้องเชิญผู้รับจ้างประชุมหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขโดยยึดการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบและยึดหลักการทำงานให้มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์

ผส.คท. : ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ทาง สตง. ให้กรมชลประทาน คิดว่าผู้บริหารกรมและผู้เข้าร่วมการประชุมทราบที่อยู่แล้ว เพราะกรมชลประทานมีอายุ ๑๑๘ ปี และกำลังก้าวเข้าสู่ปีที่ ๑๑๙ โดยดำเนินการแก้ปัญหาหน้าท่วม

น้ำแล้ง แต่สิ่งที่อยากให้เป็นข้อสังเกตในที่ประชุมก็คือ กรมชลประทานดำเนินการด้าน Process แต่ถูกวัดด้าน Output Outcome ซึ่งอยากเน้น Input ที่เข้ามาโดยเฉพาะปัจจัยภายนอกเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การเมือง ปริมาณน้ำ ภัยแล้ง ซึ่งก็เชื่อมโยงกัน และในด้าน Process มีปัญหาดังต่อไปนี้ ๑) กฎหมาย ๒) ระเบียบปฏิบัติ และ ๓) โครงสร้าง ทรัพยากรชลประทาน ดำเนินการด้าน Process และได้รับปัจจัยด้าน Input ที่แตกต่างกัน เมื่อไปวัดผลด้าน Output Outcome ผลการตรวจสอบ จึงเป็นตามร่างรายงานของ สตง.

ผล.ขป.๑๖ : จากร่างรายงาน สตง. มีข้อตรวจพบ ๓ ข้อ มีผลกระทบ ๑๐ ข้อ และสาเหตุ ๒๑ ข้อ โดยมีข้อเสนอแนะ ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓ ข้อ และข้อเสนอแนะให้ท่าน อธช. ๑๘ ข้อ สำหรับงานที่ สตง. บอกว่าไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ เท่าที่ควร เกิดจากสาเหตุดังนี้ ๑) ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ๒) กฎระเบียบต่างๆ ซึ่งมีผลทำให้ การดำเนินการล่าช้า และ ๓) การบริหารจัดการของกรมชลประทาน การประชุมในวันนี้ หลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงร่างรายงานให้ถูกต้องต่อไป

รอง ผส.ขป.๑๔ : สอบถามงานกันเหลืองปีงบประมาณ ยกตัวอย่าง ปี ๒๕๖๑ มีการกันเหลืองปี ผลสัมฤทธิ์ จึงไม่เกิดในปี ๒๕๖๑ แต่จะไปเกิดในปีที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ในส่วนนี้ สตง.นำมาวิเคราะห์ด้วยหรือไม่

ผผ.ขป.๑๗ : ขอเสนอแนะให้แบ่งปัจจัยในการตรวจสอบ ออกเป็น ปัจจัยที่ควบคุมได้ และปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ โดยปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ดิน ฟ้า อากาศ กฎหมาย เกษตรกร สาเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน เพราะ แผนเป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้า แต่ปัจจัยที่เข้ามาในระหว่างที่ดำเนินการตามแผนเป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ ส่งผลกระทบ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนและทำให้ผลการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผน เพราะควบคุมปัจจัยนั้นไม่ได้ แต่ต้องบริหารแผนให้เป็นไปตามเป้าหมายให้ได้มากที่สุด โดยใช้ปัจจัยที่ควบคุมได้ เช่น อุปกรณ์หรือวิทยาการต่างๆ บุคลากร เพื่อให้ปัจจัยภายนอกที่เราควบคุมไม่ได้บรรเทาเบาบางลงไป

นางพจนีย์ มโนดำรงธรรม รองผู้อำนวยการตรวจเงินแผ่นดิน : ขอขอบคุณท่านประธาน ผู้บริหารกรม และ ตัวแทนหน่วยงานทุกท่านที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ในรายละเอียดแต่ละประเด็นที่ขอแก้ไขของขอหารือกับท่านประธาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป แต่การประชุมในวันนี้ทำให้เห็นภาพและตกผลึกร่วมกัน และขอเรียนให้ทราบในร่างรายงาน ฉบับนี้ทาง สตง. เห็นด้วยกับกรมชลประทานที่แผนไม่เป็นไปตามเป้าหมายเกิดจากปัจจัยภายนอกอยู่พอสมควร และในปีนี้อาจไม่ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบทุกโครงการแต่ทาง สตง. ก็ได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ เนื่องจากสถานการณ์ การระบาดของโควิด ๑๙ ทำให้ไม่ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบทุกบริษัท แต่ก็เชื่อในการทำงานของกรมชลประทาน สำหรับข้อมูลหลายอย่างที่อาจคลาดเคลื่อนตามที่ท่านประธานได้แจ้ง เช่น ด้านกฎหมาย ระเบียบ หรือ Process ต่างๆ ซึ่งหากได้ดำเนินการอยู่แล้ว แต่ไม่ได้ปรากฏในข้อเสนอแนะก็ขอให้แจ้งให้ สตง. ทราบด้วย เพื่อจะได้ตัดประเด็นนี้

ปัจจัยภายนอก เช่น น้ำ สภาพภูมิอากาศ หรือเกษตรกร ในกรณีงานก่อสร้างถึงแม้จะมีการเตรียมความพร้อมไว้แล้ว แต่ก็ยังมีปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการซึ่งกรมชลประทานไม่ได้เป็นหน่วยงานแรกที่เผชิญกับปัญหาเหล่านี้หลายหน่วยงาน ก็เผชิญกับปัญหาเช่นกัน ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับงบประมาณแล้วแต่พื้นที่ไม่พร้อม อาจต้องแก้ไขแบบ หรือมีการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ ในส่วนของกรมชลประทานแม้เป็นโครงการชลประทานขนาดกลาง ก็ดำเนินการได้ยากยังไม่ต้องพูดถึงการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่ปัญหาที่มีความซับซ้อน ทาง สตง. มีความเข้าใจ หากเนื้อหาส่วนใดที่เข้าใจไม่ตรงกันหรือคลาดเคลื่อนก็อาจจะต้องมีการคุยกันเพิ่มเติม แต่ สตง. ก็ขอเน้นมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ เพื่อให้เป็นไปตามแผนแม่บทเรื่องน้ำของประเทศ

นอกจากนี้ สตง. มีข้อเสนอแนะถึงปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากสำนักตรวจสอบ การดำเนินการที่ ๑ เป็นหน่วยงานที่ตรวจสอบการดำเนินการของกรมชลประทานและรับผิดชอบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่ได้มองบทบาทนี้เป็นของกรมชลประทานหน่วยงานเดียว เพราะตรวจสอบทุกกรมแล้ว และรับทราบปัญหา/อุปสรรคทุกกรม โดย สตง. พยายามชี้คืบหน้าให้อยู่ภายใต้งาน หน้าที่ และอำนาจของกรมชลประทาน

มติที่ประชุม เห็นชอบ และประธานขอให้สำนัก/กองดำเนินการ ดังนี้

๑. ขอให้ นำข้อเสนอแนะของ สตง. ไปปรับปรุง/ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร
๒. ขอให้ตรวจสอบเนื้อหาในร่างรายงานอีกครั้ง หากมีเนื้อหาส่วนใดที่ไม่ตรงหรือข้อมูลคลาดเคลื่อนให้รีบแจ้ง สตง. เพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้ถูกต้องและครบถ้วน

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๐ น.

นางสาวอารีศ ด้วงนุ้ม
นางสาวกาญจนา นิยมมาก
ผู้จตรายงานการประชุม

นางสาววารภรณ์ ทัดพงษ์ศรีธร
ผตป.ผง.
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองแผนงาน ส่วนติดตามและประเมินผล โทร ๐/๒๒๔๓ ๖๙๒๘, ๒๒๘๖
ที่ กผง ๐๖ / ๒๐๗๔ / ๒๕๖๒ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ สผค ๕๗๑๒ / ๑๘ สค ๖๓

เรื่อง ขอให้ตรวจสอบความถูกต้องของร่างผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน การบริหารจัดการน้ำ และการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ ของสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน

เรียน ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/กลุ่ม

ตามบันทึก กองแผนงาน ที่ กผง ๐๖/๒๐๗๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ขอเชิญประชุมปิดการตรวจสอบการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน การบริหารจัดการน้ำ และการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ได้เข้าตรวจสอบผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของกรมชลประทาน ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว และขอประชุมปิดการตรวจสอบ ในวันอังคารที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุมธารทิพย์ ชั้น ๔ อาคาร ๙๙ ปี ม.ล. ชูชาติ กำภู กรมชลประทาน สามเสน รวมทั้ง ขอให้กรมชลประทานตรวจสอบความถูกต้องของร่างผลการตรวจสอบ โดยเฉพาะข้อเสนอแนะ นั้น

ในการนี้ขอให้หน่วยงานของท่าน ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของร่างผลการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะดังกล่าว และหากมีข้อแก้ไขโปรดแจ้งให้กองแผนงานทราบ ภายในวันพุธที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ พร้อมทั้งจัดส่งข้อมูลที่แก้ไข ทาง E-mail : monitoring.plan@gmail.com

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ พร้อมนี้ ได้แนบร่างผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะ ของ สตง. มาด้วยแล้ว

(นายวิทยา แก้วมี)

เรื่อง ผ.ค.น.บ.๐. มอท.บ.๐.

ผ.อ.ผง.

เพื่อ ดำเนินการ ตรวจสอบ ส่งข้อมูล

ภายใน สัปดาห์

(นายสันติ เต็มเอี่ยม)

ผ.จ.น.บ.๐. รักษาการแทน ผ.ส.บ.๐.

๑๙ ส.ค. ๒๕๖๓